

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Соціально-психологічний факультет
Кафедра психології, логопедії та інклюзивної освіти

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ:
СУЧАСНІСТЬ, ІННОВАЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Збірник наукових праць

**за матеріалами Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(Україна, Житомир, 25 квітня 2023 р.)**

**«Topical Issues of Personal Development: Modernity,
Innovations, Prospects»**

Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І.Франка
2023

УДК 159.923.2

А 43

*Рекомендовано до друку вченою радою
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол №10 від «26» травня 2023 року)*

Рецензенти:

СЛОЗАНСЬКА Ганна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

ВІНС Вікторія – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, практичної психології та інклюзивної освіти Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

ДАНИЛЕВИЧ Лариса - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

ЗАГУРСЬКА Інна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної та практичної психології Житомирського державного університету імені Івана Франка.

А 43 Актуальні питання розвитку особистості: сучасність, інновації, перспективи: Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Житомир, 25 квітня 2023 р.) / Ред. колегія: Л.Котлова, С.Дмитрієва, С.Максимець / М-во освіти і науки України, Житомирський державний університет імені Івана Франка, соц.-псих. факультет. Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2023. 208 с.

У збірнику подано наукові праці учасників Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, яка відбулася 25 квітня 2023 року в м. Житомирі на базі соціально-психологічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка. Збірник адресовано науковцям, фахівцям-практикам, здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними науковими досягненнями, проблемами і перспективами в психології, логопедії, педагогіці, соціальній роботі та інклюзивній освіті.

Матеріали подані в авторській редакції. Відповідальність за науковий та літературний зміст опублікованих матеріалів несуть їх автори. Думки редакторів можуть не збігатися з позицією авторів.

УДК 159.923.2

©Автори публікацій, 2023
©Житомирський державний
університет імені Івана
Франка, оригінал-макет,
2023

ЗМІСТ

Bondarchuk O. THE ROLE OF COGNITIVE TV PROGRAMS IN THE FORMATION OF READINESS FOR SCHOOL EDUCATION.....	14
Bondareva Y. FEATURES OF DYNAMICS OF LIFE PERSPECTIVE IN STUDENT AGE.....	15
Maksymets S., Kovalenko E. PSYCHOEDUCATION FOR FAMILY MEMBERS OF INDIVIDUALS EXPERIENCING PSYCHOSIS	18
Mukhtorova Azamat qizi M. ANALYSIS OF IMPLEMENTATION OF HR MANAGEMENT SYSTEM AND EMPLOYEE MANAGEMENT IN INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	20
Ruxieva X. IMPROVEMENT OF LEGAL LITERACY IS ONE OF THE PRIORITIES OF EDUCATION.....	24
Šilonová V., Klein V. CREATION OF INCLUSIVE ENVIRONMENT IN KINDERGARTEN AND INCLUSIVE APPROACHES IN DIAGNOSIS AND STIMULATION OF DEVELOPMENT OF SOCIALLY DISADVANTAGED CHILDREN.....	26
Pawlicka H., Gapiński M., Larionow P., Gabryś A., Michalak M. WYPALENIE AKADEMICKIE: TEORETYCZNE ZAŁOŻENIA BADAŃ WŁASNYCH.....	31
Yusuvalieva A. PSYCHOLOGY OF CHILDREN IN NEED OF SPECIAL ASSISTANCE.....	35
Баранівська Д. ПРИНЦИПИ І ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЇ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ У СТАРШИХ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІЄЮ.....	41
Башук О. ОСОБИСТІТЬ ТА СВІДОМІСТЬ. МОЖЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙ У РАЗІ СТВОРЕННЯ ШТУЧНОЇ СВІДОМОСТІ.....	42
Білецька І. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД США.....	46
Бондар В. МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ СОЦІОАДАПТИВНИМИ ТРУДНОЩАМИ	

В УМОВАХ ЗДО.....	48
Бондарчук В. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ ВПЛИВУ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ НА ОСОБИСТІТЬ ОСІБ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....	51
Бутузова Л., Гасанов Р. ПСИХОЛОГІЧНІ БАР'ЄРИ У ПЕДАГОГІЧНІЙ КОМУНІКАЦІЇ З БАТЬКАМИ ШКОЛЯРІВ.....	52
Бутузова Л., Горбатюк Д. ПСИХОЛОГІЧНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ТРЕНЕРА.....	55
Бутузова Л., Кузьмінський Я. КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА.....	58
Бушуєва Т. ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: КРИТЕРІЇ ВИМІРУ.....	62
Власенко І. ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ І ПРАКТИКИ ЙОГО ЗБЕРЕЖЕННЯ У ВОЄННИЙ ЧАС.....	65
Вояк А., Слезанська Г. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ ІЗ РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ В ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ.....	67
Гаврилюк Т. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАЗКОТЕРАПІЇ У ПРОЦЕСІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАЇКАННЯМ.....	69
Герасимчук О. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ПОДОЛАННЯ АГРЕСІЇ ЯК ФЕНОМЕНУ В ОСОБИСТІСНІЙ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	71
Голуб Н., Белухіна Р. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ НАВИЧОК ВИКОРИСТАННЯ НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ СПІЛКУВАННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	75
Горай М. ОСОБЛИВОСТІ ДИНАМІКИ МИСЛЕННЯ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ.....	77

Горбашенко Т. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ ПІД ЧАС РОЗВ'ЯЗАННЯ КОНФЛІКТІВ.....	80
Горішна Н. СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	83
Гриньова Н. РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.	85
Гузій Н. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ.....	87
Данилюк Н. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СТАВЛЕННЯ ДО БАТЬКІВ І САМОСТАВЛЕННЯ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	90
Делех Б. СУЧАСНІ ІННОВАЦІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО» У ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ.....	92
Дерев'яно С. НАВЧАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОНЛАЙН-КВЕСТІВ З ПСИХОЛОГІЇ.....	95
Дика Я. ВІЗУАЛІЗАЦІЯ РІШЕНЬ МАТЕМАТИЧНИХ ЗАВДАНЬ.....	98
Дмитрієва С., Грибок В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ СТАРШОКЛАСНИКІВ ТА ШЛЯХИ ЇЇ РОЗВИТКУ.....	101
Дмитрієва С., Григоришина М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМПАТІЙНОСТІ ПІДЛІТКІВ.....	103
Дмитрієва С., Делех Б. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО» У СТАРШІЙ ШКОЛІ.....	107
Дмитрієва С., Копитко Т. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕВСТИГАЮЧИХ ПІДЛІТКІВ.....	109

- Дмитрієва С., Цвіон Л.**
ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ АГРЕСИВНОСТІ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....111
- Дмитрієва С., Яценко А.**
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УЯВИ ПІДЛІТКІВ ТА ШЛЯХИ ЇЇ РОЗВИТКУ.....115
- Долинська Л., Заушнікова М.**
КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ У КРИЗОВИХ УМОВАХ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ.....119
- Дьоміна Г., Киличаслан Т.**
ЧИННИКИ РОЗВИТКУ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ СИБЛІНГІВ У ДОРΟΣЛОМУ ВІЦІ.....121
- Загурська І., Лавринович Ю.**
ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ СТИЛЮ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА ВИНИКНЕННЯ ТРИВОЖНОСТІ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....124
- Замерзляк Д.**
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ У КРИЗОВІЙ СИТУАЦІЇ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ.....126
- Зінченко Н.**
ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНИМИ ВЧЕНИМИ МЕТОДУ «СЕНДПЛЕЙ» У ПРИКЛАДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....129
- Змеул Я.**
ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ДУХОВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДЛІТКІВ.....131
- Казьмірук А., Ляшенко О.**
ТИП ФРУСТРАЦІЙНОЇ РЕАКЦІЇ ЯК ДЕТЕРМІНАНТ ЗАДОВОЛЕНОСТІ ПАРТНЕРОМ У ШЛЮБІ.....133
- Калашник О.**
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ СТРАХУ НЕВДАЧІ ОСОБИСТІСТЮ ДОРΟΣЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН СЬОГОДЕННЯ.....136
- Каліщук С., Третьяк Ю.**
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

В УМОВАХ КРИЗОВОГО МЕДИЧНОГО ЦЕНТРУ	139
Карпюк С. ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ У СЛІДЧІЙ ТА СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ.....	142
Карп'як О. ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ І РОЗУМІННЯ УСНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ СПЕКТРА АУТИЗМУ.....	145
Кашпур Ю., Горобець О. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВІВ СЕКСУАЛЬНОСТІ ДОРΟΣЛОЮ ОСОБИСТІСТЮ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ.....	148
Кашпур Ю., Письменний С. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОДРУЖНИХ СТОСУНКІВ ПІД ВПЛИВОМ ВОЄННИХ ПОДІЙ.....	150
Княжева І. ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 «СЕРЕДНЯ ОСВІТА» ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ЯК ЧИННИКА ОПАНУВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В УМОВАХ МОДУЛЬНОГО НАВЧАННЯ.....	153
Коберник О. ПРОЄКТНА КУЛЬТУРА ЯК ОСОБИСТІСНА ЯКІСТЬ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА.....	155
Коваль О. СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ: АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ.....	158
Ковальчук Ю. ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ МОЛОДИХ МАТЕРІВ.....	161
Ковтанюк М. THINKABLE ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ.....	163
Конкіна Т. ІННОВАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....	164
Корчакова Н.	

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УХИЛЯНСТВА.....	166
Котлова Л., Харченко А. «ПОРУШЕННЯ ПСИХОФІЗИЧНОГО» ТА «ПОРУШЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ»: РОЗУМІННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МОЖЛИВОСТЕЙ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	171
Кравченко А. АУТОГЕННЕ ТРЕНУВАННЯ ПРИ ЗАЇКАННІ.....	174
Кравченко О. ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ НА РІВНІ ГРОМАДИ: МІЖСЕКТОРАЛЬНИЙ ПІДХІД.....	176
Криворучко І. РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	179
Кузьменко В. ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЕВАКУЙОВАНИХ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	181
Левченко Н., Коляда Н. ПІДГОТОВКА МОЛОДІЖНИХ ПРАЦІВНИКІВ У НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ.....	184
Лисянська Т., Халєєва Г. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО – ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКАМИ СУБ'ЄКТИВНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКОВОГО ТА ЮНАЦЬКОГО ВІКУ.....	187
Ліпінська Е. РОЛЬ ЗМІ У ФОРМУВАННІ ПСИХОТРАВМУЮЧОЇ СИТУАЦІЇ.....	189
Лозова О. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОСОБИСТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ В КОНТЕКСТІ STEM-ОСВІТИ.....	192
Лотиш С. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОТРАВМУЮЧОГО ДОСВІДУ ДИТИНСТВА.....	195
Мазяр О. ЗВ'ЯЗОК МИСЛЕННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ УСПІШНОСТІ.....	198

Максимець С. НАВЧАЛЬНІ АСПЕКТИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ.....	199
Мартинчук О. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕННЯ ПРО МАЙБУТНЮ ПРОФЕСІЮ В МОЛОДИХ ЛЮДЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУ.....	201
Матяш-Заяц Л., Носова О. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	203
Мельник А. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВІД ОНЛАЙН-КУРСІВ ДО ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ.....	205
Мельничук І. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФІЛАКТИКИ ТА КОРЕКЦІЇ КІБЕРБУЛІНГУ.....	208
Мірошниченко М. СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	211
Овод Ю. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	213
Осадчук Ю. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У НОРМОТИПОВИХ ДІТЕЙ.....	215
Осовська Г., Волківська А., Аксьонова О., Дідора М., Меліченко Т. ПСИХОЛОГІЧНИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТИ УТВОРЕННЯ НЕФОРМАЛЬНИХ ГРУП НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	219
Охремчук Н. НАПРЯМКИ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ ЛОГОПЕДА ПРИ ПОРУШЕННЯХ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ У ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ.....	224
Павлик Н.	

- ПРОФЕСІЯ «МОЛОДІЖНИЙ ПРАЦІВНИК»: УСПІХИ ТА ВИКЛИКИ.....227
Панчук Н., Тимофієва В.
ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ УВАГИ
ОСОБИСТОСТІ В ГОСТРІЙ ФАЗІ ІНСУЛЬТУ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ.....229
- Попелюшко Р.**
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ГІПНОЗУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ В
ПОДОЛАННІ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ У
КОМБАТАНТІВ.....231
- Примак Ю.**
СТАВЛЕННЯ БАТЬКІВ ДО ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ:
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....234
- Рябошапка О.**
ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ
ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....237
- Савчин М.**
МЕТАМЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ
ОСОБИСТОСТІ.....240
- Самосійний І.**
ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ
ПРАЦІВНИКІВ В УКРАЇНІ.....243
- Самутіна Т.**
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСІБ З ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-
РУХОВОГО АПАРАТУ.....245
- Свиридюк В., Меліченко Т.**
СТРЕСИ ВОЄННОГО ЧАСУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПСИХОСОМАТИЧНИЙ
СТАН ЛЮДИНИ.....248
- Ситняківська С., Літяга І.**
ПРОБЛЕМА МЕДІАСПОЖИВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА В
УМОВАХ ВІЙНИ.....252
- Сіончук М.**
ВПЛИВ РІЗНИХ ВИДІВ АРТ-ТЕРАПІЇ НА ДІТЕЙ, ЩО МАЮТЬ
МОВЛЕННЄВІ ПОРУШЕННЯ.....254

- Собчишин О.**
РОЗВИТОК МОРАЛЬНОЇ ЯКОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: ДОСВІД
КРАЇН НАТО.....256
- Соловей Ю., Кучер Л.**
РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ
ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА.....258
- Сочинський А.**
ЦІННІСНА ОСНОВА ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....260
- Сочинський А., Фещук В.**
ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ МОЛОДІ ДО ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В
УМОВАХ СОЦІАЛЬНОЇ КРИЗИ ВІЙНИ.....262
- Стахова О., Борканин Т.**
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЧИТАЦЬКИХ ІНТЕРЕСІВ
СТУДЕНТІВ-МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....264
- Стельмах Л.**
ДІЯЛЬНІСТЬ ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ З ПСИХОЛОГО-
ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ВПО.....267
- Степаненко І., Матяш-Заяц Л.**
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ВРЕГУЛЮВАННЯ
КОНФЛІКТІВ В НАВЧАЛЬНОМУ КУРСІ «ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В
ПРАКТИЧНІЙ ПСИХОЛОГІЇ».....270
- Столярчук О., Сергєєнкова О.**
СТРАТЕГІЯ ПЕРЕЖИВАННЯ КРИЗИ ЯК ПРЕДИКТОР ПТСР
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....272
- Талько Я.**
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ КАЗКОТЕРАПІЇ У РОБОТІ З
ДІТЬМИ.....274
- Тарасюк Є.**
ЛОГОРИТМІКА ТА ЇЇ КОРЕКЦІЙНЕ ЗНАЧЕННЯ.....277
- Терепищій С.**
МЕДІА ТА ІНФОРМАЦІЙНА ГРАМОТНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ.....280

- Тітова Л.**
ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ JUST CLASS В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....283
- Троценко А.**
ОСОБЛИВОСТІ ДИНАМІКИ ОСОБИСТОСТІ: ВЗАЄМОДІЯ СПАДКОВОСТІ ТА СЕРЕДОВИЩА.....284
- Федоренко А., Сиськова М.**
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ПАРТНЕРАМИ У БАЛЬНИХ ТАНЦЯХ.....286
- Холодняк В.**
ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ БАНКІВ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ.....289
- Чебаненко Л.**
ДО ПИТАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ САМООЦІНКИ ТА РІВНЯ ДОМАГАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....292
- Черкесова Ю.**
МОЖЛИВОСТІ АРТ-ТЕРАПІЇ ЯК ЗАСОБУ КОРЕКЦІЇ ТРИВОЖНИХ СТАНІВ ОСОБИСТОСТІ.....293
- Чигирин С.**
ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ ОСВІТНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....296
- Швед І.**
ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ ЗАЇКАННЯМ.....298
- Шпортко М.**
РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАЇКАННЯМ ЗАСОБАМИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....300
- Штанькевич З.**
ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ.....302

Юрчук О.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ
СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПСИХОФІЗИЧНИМИ
ПОРУШЕННЯМИ.....305

Юрчук О.

ФЕНОМЕН «РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ» У ПОГЛЯДАХ ВІТЧИЗНЯНИХ ТА
ЗАРУБІЖНИХ ВЧЕНИХ.....309

Ющенко І.

СТРАТЕГІЇ ОСОБИСТІСНОЇ АДАПТАЦІЇ МОЛОДІ В УМОВАХ
ВІЙНИ.....311

Рябошапка Ольга Володимирівна

кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри психології та педагогіки розвитку дитини
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Стрімкий плин сьогодення, поступове входження України в європейський простір зумовлює ряд змін в усіх сферах життєдіяльності людини та вимагає докорінно нових підходів до формування покоління нової генерації. Не залишається осторонь й освітня галузь. Так, зміна у системі освіти, яку зумовила поява та реалізація Концепції «Нова українська школа» вже протягом п'яти років формує випускника нової моделі: інноватор, патріот, особистість.

Реформування освіти передбачає чималу кількість нововведень та змін у звичній (протягом багатьох років) системі та навчально-виховному процесі, який, зокрема змінився на освітній, оскільки навчання та виховання у процесі їх реалізації інтегруються в єдиний та цілісний освітній процес. Окрім того, особливої уваги надається формуванню у дітей ключових компетентностей, співпраці закладу освіти, батьків та дітей, які втілюються у «педагогіці партнерства»; створення сучасного освітнього середовища, забезпечення сприятливого психологічного мікроклімату в школі тощо. Означені зміни потребують фахівця нової формації, здатного не лише навчати, а й сформувати компетентності, не лише створити команду, а й сформувати довірливі, дружні, толерантні стосунки в учнівському колективі. Все це потребує від учителя не лише освітньої кваліфікації, але й емоційної стійкості, виваженості, здатності взаємодіяти з дітьми та колегами на емпатійному рівні, уміння керувати власним емоційним станом, створювати комфортне емоційне середовище.

Означені зміни представлені у ряді нормативно-правових актів, а саме: Законах України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020), «Про вищу освіту» (2014), Концепціях «Нова українська школа» (2016), розвитку педагогічної освіти (2018), Державному стандарті початкової загальної освіти (2018), Базовому компоненті дошкільної освіти (2021), Конвенції про права дитини (1989), Указах Президента України «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (2019), «Про вдосконалення вищої освіти в Україні» (2020), Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки (2020), Розпорядженні Кабінету Міністрів України № 988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» (2016) тощо.

Так, Законом України «Про освіту» у статті 58, п.2 чітко зазначено вимоги до педагогічних працівників: «На посади педагогічних працівників приймаються особи, фізичний і психічний стан яких дозволяє здійснювати педагогічну діяльність та які мають освітню та/або професійну кваліфікацію, що відповідає

встановленим законодавством, зокрема професійним стандартом (за наявності), кваліфікаційним вимогам до відповідних посад педагогічних працівників» [4]. Варто зацентувати увагу на тому, що законодавство вимагає від педагогічного працівника не лише фахової підготовки та фізично допустимого стану, але й емоційної стійкості, яка у реаліях сьогодення педагогу дається дуже важко. Йдеться про останні три роки, події яких визначають специфіку педагогічного процесу (пандемія COVID-19, масочний режим, повномасштабне вторгнення росії на територію нашої незалежної та суверенної Держави).

Особливої уваги потребують і діти, з якими належить працювати сьогоднішнім педагогам, і які належать до поколінь «Зет» та «Альфа». Це діти, які ростуть у період глобальної та цілковитої діджиталізації, що визначає їх спосіб життя та погляди на оточуючий світ і, відповідно, взаємодію з ним.

Сучасне покоління «Зет» потребує цікавого освітнього процесу, чіткого структурування, конкретизації та неперенасичення навчальним матеріалом, візуалізації опрацьованого, усного спілкування, позитивного забарвлення освітнього процесу та обов'язкового дотримання у ньому правил тайм-менеджменту.

Зростаюче покоління «Альфа», на відміну від представників попереднього покоління, не зважатимуть на різноманітні дедлайни. Вони існуватимуть поза часом і вважатимуть себе частиною Всесвіту, а, отже, їхні справи матимуть (для них) набагато глобальніший сенс, аніж освітній процес, сповнений деталями та дрібницями. Саме тому, вони ігноруватимуть зворотній зв'язок у навчанні, особливо в дистанційному. Тут, як ніколи, педагогам доведеться здійснювати диференційований та особистісно зорієнтований підхід у роботі з представниками покоління «Альфа».

Проте, в умовах цинічного нападу країни-агресора, формується нове покоління «дітей війни». Станом на 15 квітня 2023 року від рук агресора загинуло 469 дітей, тисячі дітей осиротіли, десятки тисяч дітей примусово вивезено з окупованих територій нашої країни, чимала кількість дітей, спільно з родинами змушені були залишити свою рідну домівку й евакуюватися у більш безпечні регіони нашої країни.

Попри все педагоги повинні тримати оборону в тилу та забезпечувати надійне майбутнє нашої держави. Про непростий перебіг освітнього процесу та навантаження на дітей зазначає і міністр освіти Оксен Лісовий: «Два роки ковіду та рік повномасштабного вторгнення. Навантаження на дитину дуже високе: і психологічне, і розумове. Це і про велику кількість предметів, і про навчання онлайн, і про додаткові заняття, щоб надолужити втрачене...» [3].

Звичайно, в зазначених вище умовах вчителю працювати дуже важко, оскільки, не зважаючи на екстремальні умови праці, він теж піддається моральному впливу сьогодення.

Отже, ретельного вивчення потребує психоемоційна складова підготовки майбутнього педагога, зокрема вчителя початкової освіти. Оскільки, саме вчителі початкової школи співпрацюють із найменшими дітьми шкільного віку та мають забезпечити не лише інтелектуальне, розвивальне та фізично безпечне

середовище, а й створити сприятливий психологічний мікроклімат в умовах воєнного стану і пандемії. Проте, тривожне сьогодні забезпечує освітній процес переважно у бомбосховищах та під звуки сирен.

Оскільки педагогічний працівник виступає високо моральною, інтелектуально, освіченою, духовною, культурною постаттю тому, враховуючи вищезазначене, актуальною постає проблема розвитку емоційної культури у педагогів.

Так, у професійних стандартах «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» та «Вчитель початкової освіти» виокремлено емоційно-етичну компетентність вчителя, яка полягає у здатності усвідомлювати власні почуття та емоції та управляти ними.

Підготовка фахівців у закладах вищої педагогічної освіти потребує формування та розвитку особистісних якостей майбутнього педагога. Сьогодні професія вчителя потребує максимальної толерантності та виваженості, зосередженості в екстремальних ситуаціях. Проте, замало уваги надається емоційній складовій, яка так потрібна у наш час. Відсутні дослідження, що розкривають емоційну культуру у процесі підготовки майбутніх вчителів у педагогічному закладі вищої освіти, її підгрунтя, особливості тощо.

Розвиток емоційної культури надасть змогу майбутнім педагогам не лише розуміти свій внутрішній стан та його зовнішні прояви, але й забезпечить ефективну співпрацю та комунікацію з оточуючими.

Література:

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
2. Емоційна культура студентів вищих педагогічних навчальних закладів. *Вісник психології і педагогіки* : веб-сайт. URL: https://www.psyh.kiev.ua/Емоційна_культура_студентів_вищих_педагогічних_навчальних_закладів (дата звернення: 15.04.2023).
3. Міністр освіти пропонує скоротити низку предметів у школах, щоб зменшити стрес у дітей. *Економічні новини* : веб-сайт. URL: https://enovosty.com/uk/news-ukr/news_society-ukr/full/1504-ministr-osviti-proponuye-skorotiti-nizku-predmetiv-u-shkolax-shhob-zmenshiti-stres-u-ditej (дата звернення: 15.04.2023).
4. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2145-19> (дата звернення: 15.04.2023).
5. Чебыкин А.Я. Теория и методика эмоциональной регуляции учебной деятельности. Одесса : АстроПринт, 1999. 158 с.